

شناسایی بخش‌های مستعد تصادف در مسیر دانشگاه آزاد تا هزار دستگاه

شهرستان خرم‌آباد بر اساس بازرسی ایمنی راه

مهدی علی پور^۱، دکتر سید جعفر حجازی^۲

۱- دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده مهندسی، گروه عمران-راه و ترابری، Dr.mehdialipour@gmail.com

۲- دانشگاه شهید چمران اهواز، استادیار دانشکده مهندسی، گروه عمران-راه و ترابری، hejazi_j@scu.ac.ir

چکیده

حمل و نقل از ابتدای تاریخ بشر، نقشی اساسی در شکل‌دهی جوامع انسانی و توسعه اقتصادی آن‌ها ایفا نموده است و در عصر حاضر نیز شریان‌های ارتباطی، زیربنای اقتصاد هر کشوری را تشکیل می‌دهد. توسعه پایدار، حمل و نقل سریع و ایمن نیز همانند سایر ابعاد زندگی بشر هنگامی تبلور پیدا می‌کند که به‌صورت نظام‌مند و بر اساس منطق علمی پایه‌ریزی شده باشد. امروزه، موضوع تأمین تردد ایمن در سطح شبکه راه‌های درون‌شهری و برون‌شهری یکی از اصول اساسی حاکم بر مهندسی راه، ترافیک و برنامه‌ریزی حمل و نقل است. عدم وجود ایمنی، به خصوص در جاده‌های برون‌شهری، باعث بروز حوادث ناگواری می‌شود که معمولاً با کشته یا زخمی شدن انسان‌ها همراه است. با توجه به خسارات جانی و مالی فراوانی که تصادفات جاده‌ای بر جوامع بشری تحمیل می‌کند، در نظر گرفتن مبحث ایمنی به‌عنوان اولویت اول در برنامه‌های مدیریت حمل و نقل و همچنین کاربری زمین، کار معقول و پسندیده‌ای به حساب می‌آید. بازدید ایمنی راه، بررسی میدانی و منظم راه موجود توسط متخصصان واجد شرایط و دارای صلاحیت به منظور ارتقاء کیفیت ایمنی فیزیکی راه با شناسایی مشکلات و نواقصی می‌باشد که ممکن است در کاهش ایمنی عبور و مرور سهیم باشند. در کشور ما روشی مدون برای نحوه بازرسی و یک شاخص عددی که قطعات مختلف راه‌ها را با یکدیگر مقایسه نماید وجود ندارد. در بازرسی‌های ایمنی راه در سطح جهانی، روشی به نام شاخص خطر برای رتبه‌بندی نقاط راه‌های دوخطه دوطرفه مورد استفاده قرار می‌گیرد که از ترکیب نتایج حاصل از بازرسی راه، ارزیابی سازگاری طرح هندسی راه و میزان در معرض خطر قرارگیری کاربر بدست می‌آید. در این مقاله بخش‌های مستعد تصادف در مسیر دانشگاه آزاد تا هزار دستگاه شهرستان خرم‌آباد بر اساس بازرسی ایمنی راه مورد بررسی قرار گرفته و رتبه‌بندی بر اساس شاخص خطر مشخص شده است.

واژگان کلیدی: بازرسی ایمنی راه، شاخص خطر، نقاط حادثه‌خیز، راه دوخطه دوطرفه.

۱. مقدمه

با توجه به آمار فعلی تصادفات کشور، ایمنی تردد جاده‌ای از مهم‌ترین دغدغه‌های مسئولان بخش حمل و نقل جاده‌ای بوده و کوشش فزاینده کارشناسان ایمنی و دست اندرکاران را می‌طلبد. این بازدید به‌صورت بازدید جاری، دوره‌ای و ویژه علاوه بر فعالیت‌های مرسوم نگهداری راه صورت می‌پذیرد. بازدید ایمنی راه در کنار نظام بازرسی ایمنی راه، مدیریت نقاط پر تصادف و نظام مدیریت ایمنی شبکه راه‌ها، از ابزارهای اصلی بهبود فیزیکی ایمنی راه‌ها محسوب می‌گردد. متولیان نگهداری و بهره‌برداری راه‌ها که وظیفه نگهداری و تأمین ایمنی راه‌های تحت مسئولیت خود را دارا می‌باشند و هزینه‌های انجام بازدید ایمنی راه را تقبل و مدیریت می‌نمایند، به‌عنوان کارفرمای بازدید ایمنی راه شناخته می‌شوند. بازرسی ایمنی راه و بازدید ایمنی راه ماهیت مشابهی دارند، لیکن بازرسی ایمنی راه در مرحله طراحی تا احداث قبل از بهره‌برداری از راه مورد اقدام قرار می‌گیرد، درحالی‌که بازدید ایمنی برای ارتقاء کیفیت ایمنی در راه‌های موجود می‌باشد. بازدید جاری ایمنی راه ماهیتی کنترلی بر الزامات اصلی مورد نیاز برای تأمین ایمنی فیزیکی راه داشته و عمدتاً برای شناسایی مشکلات و نواقصی از راه است که به تجدید یا تعویض فوری نیازمند می‌باشند. شناسایی تجهیزاتی که در اثر وقوع تصادفات نیاز به تعمیر یا بازسازی دارند، تمیزی و واضح بودن علائم ترافیکی، تشخیص فرسودگی و غیرقابل استفاده بودن بعضی از علائم و مسیرنماها و شناسایی علائم و تجهیزات قدیمی که در وضعیتی نامناسب در راه قرار گرفته‌اند، از مهم‌ترین اهداف بازدید جاری ایمنی راه‌ها می‌باشد. به‌دلیل نقص کلی داده‌های قابل اعتماد در مورد تصادفات جاده‌ای و گاهی به‌دلیل کم بودن اطلاعات در مورد تصادفات قابل پیشگیری، بازرسی ایمنی راه در بسیاری کشورها مورد توجه واقع شده است. شاخص‌های متفاوتی نیز برای کمی کردن مفهوم خطر و شناسایی نقاط مستعد تصادف تعریف شده است [۱].